

Warszawa, 18-05-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.510.487.2026.MA

Pan

Waldemar Żurek

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w moim zainteresowaniu pozostają kwestie stosowania środków przymusu, szczególnie ingerujących w prawa i wolności obywatelskie. Do takich środków należy również stosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, zwłaszcza w aspekcie możliwości przekraczania określonych w art. 607k § 3 k.p.k. terminów maksymalnych detencji osoby ściganej nakazem. Obecnie nieprecyzyjne przepisy pozwalają bowiem na rozwój praktyki, w ramach której kontynuuje się tymczasowe aresztowanie wobec osoby ściganej ponad ustawowy termin 100 dni i to pomimo tego, że przepisy nie pozwalają na przekroczenie terminów maksymalnych, określonych w postępowaniu w przedmiocie wykonania ENA. O tym zaś, że nie są to odosobnione przypadki, świadczą napływające do Biura Rzecznika skargi osób ściganych na podstawie nakazu europejskiego. Mając zaś na uwadze, że niedopuszczalne jest zastosowanie zasady supremacji prawa unijnego i bezpośredniego stosowania przepisów decyzji ramowej Rady UE z 13.06.2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (dalej: decyzja ramowa nr

2002/584/WSiSW lub decyzja ramowa)¹, dostosowanie procedury w przedmiocie wykonania ENA do poziomu zgodności z prawami jednostki ściganej i aresztowanej w tym postępowaniu, nie może się odbyć inaczej niż w drodze zmian dokonanych przez ustawodawcę krajowego.

Przenosząc powyższe na grunt regulacji procesowej należy w ślad za art. 12 decyzji ramowej nr 2002/584/WSiSW wskazać, że obowiązek stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu w przedmiocie wykonania ENA spoczywa na wykonującym nakaz organie sądowym, który podejmuje decyzję, czy osoba ta powinna zostać pozbawiona wolności zgodnie z prawem państwa członkowskiego wykonującego nakaz. Osoba ta może być zwolniona tymczasowo w dowolnym terminie zgodnie z prawem krajowym państwa wykonania, pod warunkiem, że właściwy organ tego państwa podejmie wszelkie środki, jakie uważa za niezbędne, aby zapobiec ucieczce tej osoby. Tym samym, ustawodawca europejski oczekuje, że cel w postaci przekazania osoby ściganej zostanie osiągnięty, nie wykluczając możliwości odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania, jeżeli tylko organ sądowy państwa wykonania nakazu przy pomocy innych środków zapobiegnie ucieczce tej osoby i tym samym zapewni jej przekazanie². Oznacza to, że stosowanie tymczasowego aresztowania nie jest obligatoryjne i pozostaje w dyspozycji wykonującego nakaz organu sądowego.

Jeśli zaś taka decyzja o detencji osoby ściganej zostanie podjęta, co stanowi niemal nieodłączny element tej procedury, to podobnie jak w treści art. 251 § 2 k.p.k.³, sąd w postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania winien określić czas jego trwania, a ponadto oznaczyć termin, do którego aresztowanie ma trwać. Procedura w przedmiocie wykonania ENA przewiduje tu osobną regulację i stosownie do treści art. 607k § 3 k.p.k. w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 18 lit. a) ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589 z późn. zm.), na wniosek prokuratora sąd okręgowy może zastosować tymczasowe aresztowanie, oznaczając jego termin na czas niezbędny do przekazania osoby ściganej. Jak precyzuje to orzecznictwo, przy braku odesłania w rozdziale 65b k.p.k. do art. 263 k.p.k., czas trwania tymczasowego aresztowania osoby, wobec której wydano postanowienie o

¹ Dz. U. UE. L. z 2002 r. Nr 190, str. 1 z późn. zm.

² Postanowienie SA w Łodzi z 15.07.2009 r., II AKz 470/09, OSAŁ 2010, nr 2, poz. 20.

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 490 z późn. zm.; dalej: k.p.k.).

przekazaniu, jest wyznaczony zakresem czynności potrzebnych do realizacji tego postanowienia i terminem jego wykonania oraz winien uwzględniać terminy określone w art. 607m i 607n k.p.k.⁴.

Trzeba tu jednak wyraźnie zaznaczyć, że do wskazanej nowelizacji z 2009 r. jedynymi terminami, względnie maksymalnymi w postępowaniu w przedmiocie wykonania ENA były art. 607m i art. 607n k.p.k., stanowiące odwzorowanie implementacyjne postanowień decyzji ramowej. Pierwotna treść art. 607k § 3 k.p.k. stanowiła, że nakaz europejski może być połączony z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania lub innego środka zapobiegawczego, co pozwalało stosować tymczasowe aresztowanie w toku postępowania w przedmiocie wykonania ENA aż do momentu przekazania osoby ściganej, a więc także w czasie odroczenia jego wykonania. Przeważało w orzecznictwie stanowisko, że decyzja ramowa 2002/584/WSiSW nie ingeruje w aspekt wykonywania ENA, a regulacje polskiej procedury, także w myśl zapewnienia pełnej skuteczności decyzji ramowej, nie określają terminów stosowania aresztu tymczasowego w postępowaniu w przedmiocie wykonania zagranicznego europejskiego nakazu aresztowania. Jak wskazywano w judykatach, tymczasowe aresztowanie stosowane podczas postępowania w przedmiocie wykonania ENA ma na celu zabezpieczenie realizacji postanowienia o przekazaniu i pozostaje w ścisłym związku z terminem jego wykonania. Oznacza to, że co do zasady decydujące tu były terminy z art. 607m i 607n k.p.k., jeśli jednak wykonanie takiego postanowienia odroczone z przyczyn określonych w art. 607o k.p.k., wówczas terminy z art. 607n k.p.k. również były odroczone. Przedłużenie tymczasowego aresztowania na dalszy okres niezbędny do realizacji postanowienia o przekazaniu warunkowano możliwością precyzyjnego określenia momentu zakończenia krajowego postępowania karnego lub odbycia w kraju kary pozbawienia wolności. Nawet jednak w razie możliwości ścisłego wskazania owego momentu, polskie sądy przesądzały, że przedłużenie tymczasowego aresztowania względem osoby przekazywanej nie jest możliwe, jeżeli ów moment jest zbyt odległy, albowiem spowodowałoby to stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego przez czas wykraczający poza rozsądne granice w rozumieniu art. 5

⁴ Postanowienie SA we Wrocławiu z 7.01.2007 r., II AKz 61/07, LEX nr 250065 oraz postanowienie SA w Katowicach z 28.05.2008 r., II AKz 401/08, LEX nr 465063.

ust. 3 EKPC⁵. Przy powyższym zastrzeżeniu, przy jednoczesnym braku odesłania w rozdziale 65b k.p.k. do art. 263 k.p.k., czas trwania tymczasowego aresztowania osoby, wobec której wydano postanowienie o przekazaniu organom ścigania innego państwa, celem przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania karnego, był wyznaczany zakresem czynności potrzebnych do realizacji tego postanowienia i terminem jego wykonania⁶. Tym samym za dopuszczalne orzecznictwo uznawało przedłużenie tymczasowego aresztowania osoby ściganej poza te okresy, gdy sąd na podstawie art. 607o k.p.k. odroczył wykonanie postanowienia o przekazaniu. Jednak nadal zastrzegano, że może to nastąpić tylko dla zabezpieczenia jego realizacji i tylko wtedy, gdy można określić termin wykonania postanowienia o przekazaniu, który nie może przekraczać rozsądnych granic w rozumieniu art. 5 ust. 3 EKPC⁷.

Po wejściu w życie nowelizacji z 2009 r. wraz z nowym, przewidzianym przez polską procedurę karną, łącznym okresem stosowania tymczasowego aresztowania, który na podstawie art. 607k § 3 k.p.k. nie może przekroczyć 100 dni, zmienił się dotychczasowy kierunek orzeczniczy, choć jak się okazuje w sposób niezupełny. Wprowadzenie tej regulacji przez polskiego ustawodawcę odczytuje się w piśmiennictwie⁸ przez pryzmat treści zaleceń ze sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego wdrażania od 2005 r. przepisów decyzji ramowej Rady z 13.06.2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi SEK (2007) 979, w których przebrzmiewał fakt niezadowalającej długości czasu trwania postępowania w przedmiocie wykonania ENA w poszczególnych państwach członkowskich. Było to również rozwiązanie, które uczyniło zadość zastrzeżeniom, jakie stwarzało długotrwałe stosowanie tymczasowego aresztowania przez pryzmat rygorów konwencyjnych (art. 5 ust. 3 EKPC).

Obecnie samoistną podstawą zastosowania tymczasowego aresztowania jest istnienie wydanego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej prawomocnego wyroku skazującego lub innej decyzji stanowiącej podstawę pozbawienia wolności osoby

⁵ Konwencja O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.; dalej: EKPC). Zob. postanowienie SA w Katowicach z 25.02.2009 r., II AKz 128/09, LEX nr 512028 oraz postanowienie SA w Katowicach z 25.02.2009 r., II AKz 128/09, LEX nr 512028.

⁶ Postanowienie SA w Katowicach z 28.05.2008 r., II AKz 401/08, LEX nr 465063.

⁷ Postanowienie SA we Wrocławiu z 7.01.2007 r., II AKz 61/07, LEX nr 250065.

⁸ B. Baran, *Ograniczenia temporalne tymczasowego aresztowania w toku postępowania w przedmiocie wykonania ENA. Glosa do postanowienia s. apel. z dnia 30 czerwca 2010 r., II AKz 408/10*, EPS 2011, nr 6, s. 46-49.

ściganej. Wymowa zaś art. 607k § 3 k.p.k. po nowelizacji z 2009 r. jest jednoznaczna, że łączny czas stosowania tymczasowego aresztowania nie może przekroczyć 100 dni. Na ten termin składają się regulacje dotyczące maksymalnych terminów na wydanie postanowienia w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania (art. 607m § 1a i 2 k.p.k.) oraz maksymalne terminy wykonania orzeczenia o przekazaniu (art. 607n § 1 k.p.k.). Trzeba bowiem przypomnieć, że z jednej strony postępowanie w przedmiocie przekazania powinno zakończyć się prawomocnie w terminie 60 dni od dnia zatrzymania osoby ściganej lub 10 dni od złożenia przez nią oświadczenia, o którym mowa w art. 607l § 2 k.p.k. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, gdy terminy te nie mogą być dotrzymane, postępowanie w przedmiocie przekazania powinno zakończyć się prawomocnie w terminie kolejnych 30 dni od dnia upływu tych terminów, co jednak obliguje do powiadomienia o opóźnieniu organ sądowy, który wydał nakaz europejski, podając przyczynę opóźnienia. Z drugiej zaś strony, osobę ściganą, wobec której zapadło prawomocne postanowienie o przekazaniu, przekazuje się właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu europejskiego najpóźniej w terminie 10 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Oznacza to jednak, że organ podejmując decyzję o zastosowaniu tymczasowego aresztowania nie może od razu określić jej wymiaru maksymalnego, zważywszy, iż samo nieprawomocne postanowienie w przedmiocie przekazania sąd okręgowy wydaje w terminie 40 dni od dnia zatrzymania osoby ściganej, a jeżeli osoba ścigana złożyła oświadczenie, o którym mowa w art. 607l § 2 k.p.k., termin ten wynosi 3 dni i biegnie od dnia złożenia oświadczenia i dopiero kolejne przedłużenia tego terminu są zależne od samego faktu zaskarżenia tej decyzji i szczególnie uzasadnionych wypadków, gdy podstawowe terminy nie mogą być dotrzymane.

Warto jednak podkreślić, że bieg terminu na wydanie postanowienia w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli już się rozpoczął, ulega zawieszeniu *expressis verbis* w sytuacji, jeżeli odrębne przepisy prawa polskiego stanowią, iż ściganie osoby, wobec której wydano nakaz europejski, jest uzależnione od zezwolenia właściwej władzy – aż do czasu uzyskania zezwolenia (art. 607m § 3 w zw. z art. 607k § 4 k.p.k.). To zaś oznacza, że tylko w przypadku stosowania nakazu wobec osób, które korzystają z immunitetu na podstawie prawa polskiego (państwa wykonania nakazu), istnieje możliwość zawieszenia biegu terminów maksymalnych określonych w art. 607m k.p.k. Poza wypadkiem określonym w art. 607m § 3 k.p.k., treść art. 607k § 3 k.p.k. jednoznacznie określa maksymalny wymiar aresztu, co w praktyce powinno oznaczać, że z chwilą jego upływu osoba ścigana musi zostać zwolniona. Nie oznacza to jednak, że nie jest możliwe dalsze prowadzenie

postępowania w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez organ sądowy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i w tym sensie mogą być stosowane inne środki niż tymczasowe aresztowanie, zapewniające efektywność procedury wykonania ENA i wydania osoby ściganej.

Przeważająca część orzecznictwa⁹ stoi obecnie na stanowisku, że maksymalny okres dopuszczalnego stosowania tymczasowego aresztowania obejmuje zarówno wydanie decyzji w przedmiocie przekazania osoby ściganej, ale również wykonanie tej decyzji w postaci przekazania osoby ściganej. W tym sensie, maksymalny czas stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego określony w polskim porządku na 100 dni dotyczy także tych przypadków, gdy samo przekazanie osoby ściganej zostaje odroczone ze względu na prowadzenie w Polsce innego postępowania karnego przeciwko osobie objętej ENA. W tym sensie, izolacyjny środek zapobiegawczy rozciąga się na czas odroczenia wykonania postanowienia o przekazaniu ściganego i nie stanowi naruszenia art. 607k § 3 k.p.k., tylko gdy jednocześnie nie przekracza 100 dni. Trzeba bowiem zwrócić dodatkowo uwagę na treść art. 607k § 3 zd. 1 k.p.k., gdzie ustawodawca mówi o „zastosowaniu tymczasowego aresztowania i oznaczeniu jego terminu na czas niezbędny do przekazania osoby ściganej, nie zaś tylko do czasu wydania decyzji o przekazaniu¹⁰. Co więcej, gdyby ustawodawca chciał utrzymać w mocy dotychczasową praktykę orzecniczą, a więc funkcjonującą przed modyfikacją w 2009 r. brzmienia art. 607k § 3 k.p.k., to uczyniłby przedmiotową wzmiankę albo w treści wskazanego przepisu albo w regulacji opisanej w art. 607o k.p.k., dotyczącej odroczenia przekazania.

Wprowadzenie terminu maksymalnego stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu w przedmiocie wykonania ENA nie wykluczyło jednak zarówno w

⁹ Postanowienie SA w Katowicach z 30.06.2010 r., II AKz 408/10, LEX nr 1017306; postanowienie SA we Wrocławiu z 5.01.2012 r., II AKz 3/12, LEX nr 1110777; postanowienie SA w Rzeszowie z 4.03.2014 r., II AKz 26/14, LEX nr 1444806.

¹⁰ Tak też: M. Wąsek-Wiaderek, *Maksymalny termin stosowania tymczasowego aresztowania w związku z wykonaniem Europejskiego Nakazu Aresztowania. Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 maja 2020 r., II AKz 353/20, OSP 2025, nr 2, s. 15.*

piśmiennictwie¹¹, jak w samym orzecznictwie¹² stanowisk, które nadal dopuszczają przedłużanie detencji ściganego poza termin przewidziany w art. 607k § 3 k.p.k., tj. 100 dni. Istnienie takiej praktyki w żaden sposób nie zabezpiecza sprawności postępowania w przedmiocie przekazania osoby ściganej, ale przede wszystkim nie chroni podstawowych praw jednostki pozbawianej wolności przed podjęciem prawomocnej decyzji w przedmiocie wykonania ENA, także w aspekcie długotrwałego stosowania wielu ograniczeń związanych z rygorami tymczasowego aresztowania w czasie odbywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie, stanowiąc źródło uzasadnionych wątpliwości co do zgodności tej praktyki z regulacją konwencyjną.

Jak przekonuje się w doktrynie, „do osoby ściganej tymczasowo aresztowanej w związku z postępowaniem w przedmiocie wykonania ENA nie ma zastosowania gwarancja wynikająca z art. 5 ust. 3 EKPC. Tymczasowe aresztowanie takiej osoby stanowi bowiem w swej istocie areszt ekstradycyjny w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. f EKPC, a nie pozbawienie wolności, o którym mowa w art. 5 ust. 1 lit. c EKPC, a tylko w stosunku do tego ostatniego znajduje zastosowanie wynikający z art. 5 ust. 3 EKPC nakaz rozsądnego czasu aresztowania”¹³. Co więcej, podkreśla się na tą okoliczność, że nie było intencją ustawodawcy ograniczanie w tak radykalny sposób możliwości stosowania tymczasowego aresztowania w razie odroczenia wykonania postanowienia o przekazaniu, o czym ma świadczyć ściśle powiązanie terminu 100 dni z maksymalnymi terminami trwania postępowania w przedmiocie wykonania ENA określonymi w art. 607m i 607n k.p.k. W tym sensie termin z art. 607k § 3 k.p.k. pełni istotną rolę gwarancyjną, limitując czas trwania tymczasowego aresztowania w toku postępowania w przedmiocie wykonania ENA, wpływając na efektywność organów w przedmiocie wykonania ENA, zwłaszcza do momentu wydania prawomocnej decyzji o wykonaniu ENA, która kończy zależność osoby ściganej od decyzji organu orzekającego w przedmiocie wykonania ENA, przesądza przekazanie osoby ściganej

¹¹ S. Steinborn [w:] *Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego*, red. L. K. Paprzycki, Gdańsk 2015, art. 607(o); H. Kuczyńska [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów*, red. D. Szumiło-Kulczycka, Gdańsk 2022, art. 607(k); M. Sygrela [w:] *Komentarz do niektórych przepisów Kodeksu postępowania karnego, [w:] Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2023, art. 607(k).

¹² Postanowienie SA w Gdańsku z 12.05.2020 r., II AKz 353/20, LEX nr 3269031. Por. M. Wąsek-Wiaderek, *Maksymalny termin stosowania tymczasowego aresztowania w związku z wykonaniem Europejskiego Nakazu Aresztowania. Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 maja 2020 r., II AKz 353/20*, OSP 2025, nr 2, poz. 15.

¹³ S. Steinborn [w:] *Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego*, red. L. K. Paprzycki, Gdańsk 2015, art. 607(o).

do państwa wydania ENA i jedynie etap *quasi* wykonawczy tej decyzji może ulec odroczeniu.

W jednym z orzeczeń, wydanym już w aktualnym brzmieniu art. 607k § 3 k.p.k. stwierdzono zaś, że wymóg maksymalnego czasu stosowania tymczasowego aresztowania odnosi się jedynie do wypadków, kiedy przekazanie ściganego zostaje dokonane bez żadnych zastrzeżeń co do czasu tej czynności. Jeżeli jednak zostaje podjęta przez sąd decyzja o odroczeniu przekazania ściganego z uwagi na powody opisane w art. 607o § 1 k.p.k., to obowiązkiem sądu jest podjęcie takich kroków, które zapobiegą dalszemu ukrywaniu się osoby ściganej europejskim nakazem aresztowania i pozwolą na wypełnienie obowiązku państwa, w którym ujęto ściganego do zrealizowania tegoż nakazu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, będą miały tutaj zastosowanie środki zapobiegawcze zarówno w postaci tymczasowego aresztowania, jak i takie, które z tą dolegliwością nie są związane¹⁴, zaś wskazówką przy dokonywaniu wykładni przepisów krajowych związanych z tą instytucją prawną jest art. 12 decyzji ramowej nakazujący zapewnienie warunków materialnych niezbędnych do skutecznego przekazania osoby ściganej do państwa wydania nakazu.

Pogodzenie tych racji, a więc dostrzeżenie zarówno efektywności procedury o wykonanie nakazu jak i gwarancji jednostki objętej ściganiem wynikających z jednoznacznie określonych warunków stosowania detencji, wykluczających dokonywanie wykładni rozszerzającej na niekorzyść ściganego, zmusza do zaproponowania zmian obecnych ram czasowych stosowania tymczasowego aresztowania w przedmiocie wykonania ENA. TSUE przesądzał na podstawie wykładni decyzji ramowej, że organ wykonujący nakaz może odroczyć wydanie osoby objętej ENA w związku z postępowaniem karnym wszczętym przeciwko tej osobie w państwie wykonania nakazu i jednocześnie osoba nim objęta może zostać umieszczona w areszcie na podstawie ENA przez okres trwania tego postępowania karnego. Nie można bowiem w tym kontekście bagatelizować, że podstawą odroczenia przekazania osoby objętej ENA, wobec której toczy się postępowanie karne, może być również chęć tej osoby skorzystania z prawa do osobistego stawienia się przed polskim sądem prowadzącym to postępowanie¹⁵. Nie można jednak nie dostrzec, w ślad za

¹⁴ Postanowienie SA w Gdańsku z 12.05.2020 r., II AKz 353/20, LEX nr 3269031.

¹⁵ Wyrok TS z 8.12.2022 r., C-492/22 PPU, CJ PRZECIWKO OPENBAAR MINISTERIE, LEX nr 3440797; P. Kobes, Czy można odroczyć wykonanie ENA? Omówienie wyroku TS z dnia 8 grudnia 2022 r., C-492/22 PPU, LEX/el. 2022.

stanowiskiem wyartykułowanym w piśmiennictwie¹⁶, że takie postąpienie sądu w stanie *de lege lata*, niezależnie od podjętej decyzji o odroczeniu przekazania na podstawie art. 607o § 1 k.p.k., powoduje, że tymczasowy areszt jest stosowany na podstawie nieprecyzyjnej i nieprzewidywalnej regulacji w zakresie określenia jej ram temporalnych. W ślad za orzecznictwem TSUE¹⁷, ale również standardem strasburskim¹⁸, każde pozbawienie wolności musi być zgodne z prawem nie tylko w tym znaczeniu, że musi mieć podstawę prawną w prawie krajowym, lecz ta zgodność z prawem dotyczy także jakości prawa i oznacza, że prawo krajowe zezwalające na pozbawienie wolności musi być wystarczająco dostępne, precyzyjne i przewidywalne w zakresie jego stosowania, tak aby uniknąć wszelkiego ryzyka arbitralności. Jak wynika to z innego orzeczenia TSUE (C-601/15 PPU), aby zastosowanie środka pozbawienia wolności było zgodne z tym celem, musi być ono w szczególności pozbawione elementów złej wiary lub wprowadzenia w błąd przez organy władzy¹⁹. Standard "zgodności z prawem" ustalony z kolei w EKPC wymaga, by prawo było wystarczająco precyzyjne, aby pozwolić osobie - w razie konieczności po zasięgnięciu odpowiedniej porady - na przewidzenie, w stopniu rozsądnym w danych okolicznościach, konsekwencji, które dane działanie może za sobą pociągnąć. W przypadku pozbawienia wolności szczególnie ważne jest to, by pozbawienie wolności zostało zastosowane przy zachowaniu ogólnej zasady pewności prawnej. Zasadnicze znaczenie zatem ma, aby przesłanki pozbawienia wolności w prawie krajowym były jasno zdefiniowane oraz aby samo to prawo było przewidywalne w jego stosowaniu. W przypadku pozbawienia wolności zasadnicze znaczenie ma to, aby prawo krajowe wyraźnie definiowało warunki takiego pozbawienia. Oznacza to obowiązek zachowania materialnych i proceduralnych przepisów, precyzyjnych również w zakresie określania ewentualnych wyjątków od przewidzianego w przepisie maksymalnego wymiaru detencji. Wymóg ten przede wszystkim oznacza, że każde zatrzymanie lub pozbawienie wolności musi mieć podstawę prawną w prawie krajowym, lecz odnosi się również do jakości tego prawa wymagając, aby było ono zgodne z zasadą praworządności wpisaną w standard konwencyjny. Ta arbitralność

¹⁶ M. Wąsek-Wiaderek, *Maksymalny termin stosowania tymczasowego aresztowania w związku z wykonaniem Europejskiego Nakazu Aresztowania. Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 maja 2020 r.*, II AKz 353/20, OSP 2025, nr 2, poz. 15.

¹⁷ Wyrok TS z 15.03.2017 r., C-528/15, POLICIE ČR, KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE ÚSTECKÉHO KRAJE, ODBOR CIZINECKÉ POLICIE v. SALAH AL CHODOR I IN., ZOTSIS 2017, nr 3, poz. I-213.

¹⁸ Wyrok ETPC(WI) z 21.10.2013 r., 42750/09, DEL RÍO PRADA v. HISZPANIA, LEX nr 1377969; M. A. Nowicki, *Del Río Prada przeciwko Hiszpanii - wyrok ETPC z dnia 21 października 2013 r.*, skarga nr 42750/09, [w:] M.A. Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 2013*, LEX/el., 2014, LEX/el. 2014. Por. również, wyrok ETPC z 21.03.2017 r., 34458/03, POROWSKI v. POLSKA, LEX nr 2298059.

¹⁹ Wyrok TSUE z dnia 15 lutego 2016 r., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, pkt 81.

nie może oznaczać, że osoba ścigana przekonana o jednoznacznym brzmieniu art. 607k § 3 k.p.k. i maksymalnym terminie stosowania aresztu, zostanie zaskoczona jego przedłużaniem *contra legem*. Zaprezentowane stanowisko nie stoi w sprzeczności ze stwierdzeniem ugruntowanym w orzecznictwie strasburskim, że tymczasowe aresztowanie osoby ściganej w toku postępowania w przedmiocie przekazania w trybie ENA należy uznać za legalne pozbawienie wolności wymienione w art. 5 ust. 1(f) EKPC²⁰.

Należy zatem zaproponować, aby termin maksymalny 100 dni nadal był aktualny dla postępowań, gdzie nie podjęto decyzji o odroczeniu przekazania ze względu prowadzone w kraju postępowanie karne o inny czyn niż wskazany w nakazie europejskim lub gdy osoba ta ma odbyć w kraju za taki czyn karę pozbawienia wolności (art. 607o § 1 k.p.k.). Nie jest to termin, któremu właściwy organ państwa wykonania ENA nie mógłby sprostać, zważywszy, że na tym etapie nie bada on sprawy pod względem merytorycznym, nie bada podstawy faktycznej leżącej u podstaw wydania nakazu, ale orzeka w kwestii formalnej dopuszczalności ENA²¹. Jak bowiem przesądził to Sąd Najwyższy²², przy rozstrzygnięciu wniosku prokuratora o zastosowanie na podstawie art. 607k § 3 k.p.k. tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej w trybie ENA, sąd nie bada podstawy dowodowej nakazu. Samoistna podstawa stosowania tymczasowego aresztowania w tym postępowaniu została określona w wymienionym przepisie, stanowiącym *lex specialis* względem art. 249 § 1 k.p.k. *in fine*. Na rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o orzeczenie tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej może jednak mieć wpływ wystąpienie w konkretnej sprawie ustawowych przesłanek odmowy wykonania nakazu, w tym określonej w art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k., zakazującej jego wykonania, jeżeli naruszałoby to prawa i wolności człowieka i obywatela.

Natomiast w sytuacji, gdy ma miejsce odroczenie przekazania osoby ściganej na podstawie art. 607o § 1 k.p.k., a więc ze względu na okoliczność, że przeciwko osobie ściganej jest prowadzone w kraju postępowanie karne o inny czyn niż wskazany w nakazie europejskim lub osoba ta ma odbyć w kraju za taki czyn karę pozbawienia wolności, treść art. 607o § 1 k.p.k. powinna przewidywać wprost zastrzeżenie, iż art. 607k § 3 k.p.k. nie stosuje. Takie wyłączenie spowoduje,

²⁰ Decyzja ETPC z dnia 3 maja 2005 r. o niedopuszczalności skargi Gordyeyev v. Polska (skarga nr 43369/98 i 51777/99, HUDOC.

²¹ J. Długosz, *Prawa jednostki podlegającej procedurze ekstradycyjnej w Unii Europejskiej*, RPEiS 2011, nr 3, s. 173-190.

²² Postanowienie SN (7) z 26.06.2014 r., I KZP 9/14, OSNKW 2014, nr 8, poz. 60.

że nie będzie miał w tych sytuacjach zastosowanie maksymalny termin detencji określony w art. 607k § 3 k.p.k. na 100 dni. Co więcej, również wydany w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej prawomocny wyrok skazujący lub inna decyzja stanowiąca podstawę pozbawienia wolności osoby ściganej przestanie być samoistną podstawą zastosowania tymczasowego aresztowania, co będzie podlegać ogólnym i szczególnym przesłankom tymczasowego aresztowania, wymienionym w art. 249 i 258 k.p.k., stanowiąc w myśl orzecznictwa TSUE czynnik kontrolujący tak przedłużoną procedurę tymczasowego pozbawienia wolności osoby ściganej w miejscu wykonania nakazu.

Jednocześnie powyższe rozwiązanie pozostawałoby w zgodzie z treścią decyzji ramowej i utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem TSUE, który w sprawie C-237/15 PPU wyraźnie określił, że decyzja ramowa nie zawiera maksymalnych terminów stosowania tymczasowego aresztowania w procedurze w przedmiocie wykonania ENA, co uzasadnia art. 12 rzeczony decyzji ramowej w związku z jej art. 17 i w świetle art. 6 KPP²³. Zdaniem TSUE, wskazane przepisy nie stoją na przeszkodzie pozostawieniu w areszcie osoby, której dotyczy wniosek, zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego, nawet jeśli całkowity okres pozbawienia wolności tej osoby przekracza te terminy, o ile długość tego okresu nie jest nadmierna w odniesieniu do cech postępowania prowadzonego w sprawie w postępowaniu głównym, a postępowanie w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania było prowadzone z wystarczającą starannością. Inne postąpienie bowiem może ograniczyć skuteczność systemu przekazywania wprowadzonego w decyzji ramowej, a w konsekwencji stworzyć przeszkodę dla realizacji celów, do których ona dąży.

Mając na uwadze powyższe, stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o dokonanie analizy wskazanych w wystąpieniu problemów i rozważenie zainicjowania stosownych działań legislacyjnych. Będę także wdzięczny za poinformowanie mnie o stanowisku Pana Ministra zajętym w tej materii.

²³ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. UE. C. z 2016 r. Nr 202, str. 389; dalej: KPP).

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- Pan Poseł Marek Ast Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Sejmu RP (kust@sejm.gov.pl);
- Pani Poseł Barbara Dolniak Przewodnicząca Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (knkk@sejm.gov.pl);
- Pan Senator Krzysztof Kwiatkowski Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP (ku@senat.gov.pl)